

Forfatter: Jacobsen, Jørgen-Frantz

Titel: Udrag fra Nordiske Kroniker

Citation: Jacobsen, Jørgen-Frantz: "Nordiske Kroniker", i Jacobsen, Jørgen-Frantz: *Nordiske Kroniker*, 1943, s. 160. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-jacobjf_02-shoot-idm139956847936608/facsimile.pdf (tilgået 01. oktober 2022)

Anvendt udgave: Nordiske Kroniker

Undervisningen i de forskellige Skolefag bør ske *paa* Færøsk eller *paa* Dansk.

Set fra et pædagogisk Synspunkt, skulde der ikke synes at være Tvivl om, hvad der er det rigtigste. Lærere og Børn maa selvfølgelig tale det Sprog med hinanden, som det falder dem *naturligst* at benytte. *Og det er Færøsk*. Rene Færinger taler altid Færøsk indbyrdes — selv i danske Omgivelser falder det dem besværligt at henvende sig til hinanden *paa* Dansk. Det føles unaturligt og skabagtigt, ja næsten lige saa skabagtigt, som naar man *paa* Bagperronen af en Sporvogn hører to Københavnerne tale Fransk med hinanden, fordi de tilfældigvis er *paa* Vej til et Møde i *Alliance Française*. Man maa gøre sig klart, at Færingerne ikke betragter Rigssproget *paa* samme Maade som f. Eks. Vestjyder eller Bornholmere. De føler det ikke som deres eget Sprog, hvor godt de saa end kender det, og hvor meget de saa end lærer det og bruger det skriftligt.

Til Trods for, at det forholder sig saaledes, paabydes det alligevel i Kgl. Anordning af 16. Januar 1912 § 7, at Dansk i Almindelighed skal være Undervisningssprog i den færøske Folkeskole, dog med den Indskrænkning, at Læreren i de yngre Klasser har Lov til at benytte sig af Færøsk for derved at fremme Forstaaelsen.

Uden videre kan man ikke laste den danske Administration for denne Bestemmelse. Den blev truffet i nøje Forstaaelse med det færøske Sambandsparti, der i 1912 havde Flertallet iblandt den færøske Befolkning. At Selvstyrepartiet i de følgende Aar protesterede, kunde Regeringen ikke tage til Følge, for selv om Selvstyremændene lejlighedsvis havde Flertal i Lagtinget, havde de det ikke blandt Vælgerne.

Striden om Undervisningssproget var saaledes i Begyndelsen en indre færøsk Strid, og Ansvaret for Opretholdelsen af den upædagogiske og i manges Øjne odiøse § 7 paahvilede i første Række Sambandspartiet, der stivsindet og fanatisk modsatte sig enhver Ændring. Men i 1928 mistede Sambandspartiet for første Gang sin politiske Overvægt. Med et Vælgerflertal bag sig kunde nu Selvstyrepartiet i Forening med det nydannede Socialdemokrati indstille til Regerin-

gen, at § 7 blev ændret, og mange Færinger haabede nu, at der endelig vilde *skæ* noget i den gamle bitre Strid om Undervisnings-sproget.

Det blev desværre en Skuffelse. Undervisningsministeriet fastholdt § 7. Hidtil havde man kunnet slaa sig til Taals med, at Administrationens Holdning havde været dikteret af Hensyn til Flertallets Ønsker. Nu maatte det for færøske Øjne tage sig ud, som om Administrationen havde taget Parti imod det færøske Sprog. Hvad der hidtil havde været en Strid mellem Færinger indbyrdes var nu paa Vej til at blive en Modsætning mellem Færinger og det danske Styre.

Naar Sprogstriden i denne første Omgang ikke tilspidsedes, skyldes det vel først og fremmest den relativt gode Forstaaelse, der i de følgende Aar paa andre Omraader opnaaedes med Regeringen. Desuden var det selvstyre-socialdemokratiske Flertal ikke mere stabilt, end at Sambandsmændene ved Lagtingsvalget i 1932 genvandt deres gamle Overvægt. Men saa kom i Fjor deres store Nederlag. Sambandspartiet sank ned til kun at omfatte $\frac{1}{3}$ af det samlede Stemmetal og fik færre Stemmer end Selvstyrepartiet. I det nuværende Lagting er der 8 Sambandsmænd, 8 Selvstyremænd, 6 Socialdemokrater og 2 Tilhængere af det saakaldte Erhvervsparti (Vinnuflokkurin), og i Lagtingssamlingen i Fjor vedtog Tinget paa ny, denne Gang med 15 Stemmer mod 0 (1 Socialdemokrat var fraværende) at indstille til Regeringen, at § 7 blev ændret.

Da Lagtinget i Oktober paa ny traadte sammen, forelaa Regeringens Svar. Det var ogsaa denne Gang et Afslag. Undervisningsministeriet, hedder det, vil ikke gaa ind paa nogen Ændring af § 7, som ikke Selvstyremænd og *Sambandsmænd* er enige om. Socialdemokrati og Erhvervsparti nævnes ikke, og det berettes, at Socialdemokraterne som Følge heraf udeblev fra Sagens Behandling i Tinget.

Det er let forstaaeligt, at Ministeriet helst vil have Spørgsmaalet løst paa en saadan Maade, at alle Færinger vil kunne enes derom. Men 25 Aars bitter Strid synes tilfulde at godtgøre, at Muligheden